

СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ЧИННИК НЕБЕЗПЕКИ ДІЯЛЬНОСТІ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Вишетравська А.С., Торкатюк В.І., Чупілко О.В., Кириченко О.І., Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова

За умов ринкових відносин діяльність суб'єктів господарювання потребує не лише забезпечення їх функціонування, але й розробки такої системи управління підприємством, при якому зміна чинників навколишнього середовища суттєво не впливала б на господарську діяльність суб'єкта господарювання.

Будь-яка виробнича система не функціонує у вакуумі: її оточує динамічне, диференційоване середовище, яке ніколи не буває стабільним. Ефективна діяльність будівельного підприємства передбачає не лише знати своє середовище й природу його змін, але й можливість адекватно реагувати на ці зміни, тому що невдала або несвоєчасна реакція може спричинити до значних збитків або до припинення діяльності підприємства взагалі.

Будь-яка система з регулятором (до неї належить і підприємство), руйнується, якщо негативний вплив сукупності факторів зовнішнього оточення на систему стає сильнішим, ніж сукупний вплив усіх позитивних факторів. У іншому випадку система ф можливість існувати і розвиватись.

Багатоплановість проблем, що виникають з приводу безпечності розвитку будівельного підприємства потребують використання таких методів економічних досліджень, які дозволяють найбільш повно охарактеризувати сутність такого явища як економічна безпека підприємства. Саме тому доцільно досліджувати середовище та структуру економічної безпеки підприємства з позицій системного підходу, спираючись на основні системні принципи. А саме:

- цілісності – принципове не зведення властивостей системи до суми властивостей елементів, що її утворюють, і має властивості, відмінні від властивостей її складових;

- структурності – можливість описання системи через встановлення її структури, тобто системи зв'язків, відносин, обумовленість поведінки усієї системи від поведінки окремих її елементів;

- взаємозалежності системи і середовища – система формує й проявляє свої властивості в процесі взаємодії із середовищем;

- ієрархічності – кожний із компонентів системи може розглядатись як система, а досліджувана система може розглядатись як складова іншої системи;

- множинність опису кожної системи – значна складність кожної системи вимагає побудови множини різних моделей, кожна з яких описує лише певний її аспект.

Відповідно до логіки системного підходу, саме забезпечення механізму адаптації суб'єкта господарювання до середовища і збереження високого

рівня інтеграції нарізно орієнтованих підрозділів у єдине ціле створює передумови для успішної діяльності організації.

Системний підхід визначає два основних різних типи системних підходів до організації. Перший з них розглядає організацію як штучну систему, а інший – як природну.

Інтерфейсна складова визначає надійність взаємодії підприємства з економічними контрагентами. Загрозу являють непередбачені зміни угод, зміна умов контрактів тощо.

Враховуючи розширення міжнародних зв'язків України з іншими країнами, варто, на нашу думку, ввести до складу економічної безпеки підприємства складову, що забезпечуватиме безпеку зовнішніх зносин, тобто міжнародну складову. Її функціями мають стати: дослідження законодавства країни-партнера в рамках підприємницької та експортно-імпоротної діяльності, питання місцевого оподаткування, культурно-релігійні традиції, ресурсно-кліматичні умови, питання конкуренції тощо. Необхідність цієї складової – пряме і непряме блокування доступу українських товарів на європейські ринки, застосування до них політики протекціонізму та інших обмежень. Особливої важливості вона набуває для підприємств будівельної галузі, адже значна частка їх продукції експортується.

Різноманіття впливів середовища підприємства (як внутрішнього так і зовнішнього) на економічну безпеку будівельного підприємства характеризується складністю та динамічністю. І першочерговим завданням перед службами, що займаються забезпеченням життєздатності підприємств, постає вибір методів оцінки становища підприємства, пошуку шляхів мінімізації втрат або їх уникнення та управління економічною безпекою підприємства.